

Vergaderjaar 2008–2009

31 568

Staatkundig proces Nederlandse Antillen

Nr. 33

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 15 april 2009

De vaste commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken¹, heeft de navolgende vragen over de brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de staat van het bestuur Nederlandse Antillen en Aruba (31 568, nr. 20) aan de regering voorgelegd.

De regering heeft deze vragen beantwoord bij brief van 14 april 2009. De vragen en antwoorden zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Van Beek

De griffier van de commissie,
De Gier

¹ Samenstelling:

Leden: Van Beek (VVD), voorzitter, Van Gent (GL), Van Bommel (SP), Van der Staaij (SGP), Blok (VVD), Dijsselbloem (PvdA), Remkes (VVD), Van Bochove (CDA), Van Velzen (SP), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Sterk (CDA), Leerdam (PvdA), ondervoorzitter, Van Hijum (CDA), Griffith (VVD), Boelhouwer (PvdA), Schinkelshoek (CDA), Ortega-Martijn (CU), Brinkman (PVV), Pechtold (D66), Van Raak (SP), Gill'ard (PvdA), Lempens (SP), Ouwehand (PvdD), Kuiken (PvdA) en De Rouwe (CDA).

Plv. leden: Ten Broeke (VVD), Halsema (GL), Van Leeuwen (SP), Van der Vlies (SGP), Zijlstra (VVD), Wolbert (PvdA), Weekers (VVD), De Nerée tot Babberich (CDA), Poppe (SP), Vacature (CDA), Vacature (CDA), Kraneveldt-van der Veen (PvdA), Vacature (CDA), Van Miltenburg (VVD), Spekman (PvdA), Vacature (CDA), Voordewind (CU), Graus (PVV), Koşer Kaya (D66), Vacature (SP), Bouchibti (PvdA), Van Dijk (SP), Thieme (PvdD), Kalma (PvdA) en Vacature (CDA).

1

Hebben de beide gouverneurs ten behoeve van de inhoud van deze brief gerapporteerd?

De Gouverneur van de Nederlandse Antillen en de Gouverneur van Aruba hebben niet specifiek voor de brief van 23 februari jl. over de staat van het bestuur van de Nederlandse Antillen en Aruba gerapporteerd. Ik heb regelmatig overleg met beide Gouverneurs. Zij zijn immers naast landsorgaan ook een koninkrijksorgaan. Ook hebben zij de afgelopen jaren op verzoek van de Koninkrijksregering gerapporteerd over de ontwikkelingen ten aanzien van de vreemdelingenketen op Aruba, het gevangeniswezen en de vorderingen met betrekking tot de aanbevelingen van het CPT, alsmede over het WODC rapport «Georganiseerde criminaliteit en rechtshandhaving op St. Maarten». Onder andere informatie uit deze contacten en rapportages is gebruikt bij het opstellen van deze brief.

2

Kan meegedeeld worden – zo nodig vertrouwelijk – welke gegevens het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) en de AIVD ten behoeve van deze brief hebben aangeleverd?

Door het KLPD noch door de AIVD zijn specifiek ten behoeve van deze brief gegevens aangeleverd.

3

Tot welke strafrechtelijke vervolging met welke resultaten is de afgelopen vijf jaar overgegaan inzake witwaspraktijken en drugshandel op Sint Maarten? Bestaat inzicht in de eigendomssituatie van de casino's op dit eiland? Zo ja, kan daarover meer informatie – zo nodig vertrouwelijk – worden verstrekt?

De strafrechtelijke vervolging van witwaspraktijken en drugshandel op Sint Maarten is een autonome aangelegenheid van de Nederlandse Antillen. Vanuit de jaarverslagen van het Recherche Samenwerkingsteam (RST) beschik ik in beperkte mate over de door u gevraagde informatie met betrekking tot verrichte onderzoeken naar witwaspraktijken en drugshandel. Zo was op Sint Maarten in 2007 sprake van 39 aangehouden verdachten, 122,5 KG in beslag genomen drugs en de inbeslagname van \$6,7 miljoen, 1 woning, 2 auto's en een jacht.

Vergunning en toezicht voor casino's is een eilandaangelegenheid. De casino's op Sint Maarten hebben de rechtspersoonlijkheid van een NV. Over de aandeelhouders van een NV worden in de openbare registers van de Kamer van Koophandel op Sint Maarten geen gegevens opgenomen. Ondanks dat er al jaren wordt gesproken over het opzetten van een Gaming Control Board op Sint Maarten is dit op heden nog niet gebeurd. Ik zal daar nog eens op aandringen bij het Sintmaartense bestuurscollege. De instelling van toezichthouder is een onderdeel van de maatregelen die genomen moet worden op basis van internationale afspraken in het kader van de Financial Action Taskforce (FATF). Zoals bekend is het voldoen aan de FATF-aanbevelingen een van de afgesproken criteria om land te worden. Deze zullen dan ook in de uiteindelijke toetsing worden betrokken.

4

Welke maatregelen heeft het land Aruba de afgelopen vijf jaar getroffen in het kader van de verbetering van de integriteit en de deugdelijkheid van bestuur? Welke garanties bestaan er bijvoorbeeld dat aanbestedingen transparant en openbaar plaatsvinden? Kan een overzicht worden verstrekt van de gestarte strafrechtelijke onderzoeken op Aruba gedurende de afgelopen vijf jaar en de afloop daarvan?

Via het FDA worden integriteitbevorderende projecten opgestart. De directie Personeel en Organisatie is verantwoordelijk voor deze projecten en momenteel bezig met de voorbereiding van een projectdossier dat wordt ingevuld door de personeelsdirecties in samenwerking met de veiligheidsdienst.

Aruba kent comptabiliteitswetgeving die ook het verloop van aanbestedingen regelt. Ik heb geen inzicht in de strafrechtelijke onderzoeken op Aruba gedurende de afgelopen vijf jaar.

Zoals ik u reeds heb toegezegd tijdens het algemeen overleg tijdens het algemene overleg met de commissie NAAZ op 4 maart jl., zal ik uw Kamer in een separate brief informeren over de staat van bestuur van Aruba.

5

Bestaat enig zicht op activiteiten van en contacten met de Venezolaanse of Colombiaanse onderwereld op de eilanden? Zo ja, kan daar – zo nodig vertrouwelijk – nadere informatie over worden verstrekt?

In algemene zin is bekend is dat zowel Colombiaanse als Venezolaanse criminelen een rol spelen in de drugshandel in de Nederlandse Antillen en Aruba. Dit blijkt onder meer uit aanhoudingen door de Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba en uit opsporingsonderzoek door het RST.

6

Is er de afgelopen vijf jaar door de Nederlandse vertegenwoordiging dan wel de PG aan Nederland gerapporteerd inzake thema's als corruptie, integriteit van bestuur of het functioneren van de rechtshandhavingketen op Aruba dan wel Sint Maarten? Zo ja, welke beelden worden geschetst?

Ja, door de Nederlandse vertegenwoordiging wordt regelmatig gerapporteerd. De brief is mede op deze rapportages gebaseerd. Het beeld dat uit de rapportages naar voren komt is zorgelijk, zoals ik u ook in mijn brief van 23 februari jl. geschetst heb.

De procureurs-generaal zijn functionarissen van het Land Nederlandse Antillen resp. Aruba. De Nederlandse Antilliaanse noch de Arubaanse procureur-generaal rapporteert aan de Koninkrijksregering, de Nederlandse minister van Justitie of aan mij.

7

Heeft «Transparency International» gegevens over de classificatie van Aruba en de Nederlandse Antillen? Zo nee, bestaat de bereidheid deze organisatie te verzoeken onderzoek te verrichten en daarover te rapporteren?

De mogelijkheden tot het uitvoeren van een dergelijk onderzoek worden momenteel onderzocht.

8

Kunt u helder en overzichtelijk per geval genoemd in de initiatiefnota De Antillen... Maffia binnen het Koninkrijk (TK 31 506, 2) en het vervolg daarop (TK 31 506,3) aangeven welke stappen zijn genomen en door wie? Als er geen stappen zijn genomen, waarom is dit niet gebeurd? Zijn de in de initiatiefnota en het vervolg daarop genoemde personen aangeklaagd/ veroordeeld/vrijgesproken? Zo nee, waarom niet?

De initiatiefnota «De Antillen... Maffia binnen het Koninkrijk?» is door mij doorgezonden naar het Antilliaanse Openbaar Ministerie. Een besluit tot het instellen van een onderzoek en zondig vervolging betreft een autonome Antilliaanse aangelegenheid. Het Antilliaanse openbaar ministerie heeft mij hierover niet gerapporteerd (zie ook vraag 6).

9

Gaat u de bestuurders van de eilanden stimuleren om een onderzoek te doen naar de beleving van de bevolking ten aanzien van de corruptie en de invloed hiervan op de politiek, zodat actuele cijfers beschikbaar komen?

Corruptie en integriteit zijn terugkerende thema's die ik regelmatig bespreek met de bestuurders van de Nederlandse Antillen en Aruba. Bij komende gesprekken zal ik het uitvoeren van een onderzoek naar de beleving van de bevolking ten aanzien van corruptie, ter sprake brengen.

10

Hoe wordt op Sint Maarten tegengegaan dat leden van het Bestuurscollege direct door burgers aangesproken worden op de behartiging van hun persoonlijke belangen?

In ieder land binnen het Koninkrijk spreken burgers de leden van het bestuur aan met het oogmerk hun belangen behartigd te krijgen. Het functioneren van de bestuurders en de overheid dient echter te zijn onderworpen aan checks and balances waardoor beginselen zoals gelijke behandeling worden nageleefd. Op dat punt scoort Sint Maarten niet goed en ik spreek het bestuur daarop ook aan, mede in het kader van de staatkundige veranderingen.

11

Kunnen er, gelezen de drie wegen die u wilt bewandelen, niet een set handzame spelregels worden opgesteld die vitaal zijn voor het functioneren van de democratische rechtsstaat die het Koninkrijk wenst te zijn?

De criteria die in het staatkundige proces zijn afgesproken vormen de vereisten waaraan de landen moeten voldoen (TK 30 800 IV, 9). Tijdens het algemene overleg met de commissie NAAZ 10 maart jl. heb ik reeds toegezegd dat ik een traject zal starten om te komen tot een bredere visie op de toekomst van het Koninkrijk. Hierbij zal speciale aandacht uitgaan naar de waarborgfunctie.

12

Welke controlesystemen en -mogelijkheden zijn er om problemen als drugsmokkel, mensensmokkel en illegaal geldverkeer aan te pakken?

Vanuit de waarborgfunctie vindt er structurele samenwerking plaats tussen Nederland, de Nederlandse Antillen en Aruba op het terrein van de zware, grensoverschrijdende en georganiseerde misdaad in de vorm van het Recherche Samenwerkingsteam. Onder leiding van het Antilliaanse respectievelijk Arubaanse Openbaar Ministerie werken Nederlandse, Antilliaanse en Arubaanse rechercheurs gezamenlijk aan de aanpak van deze criminaliteit. Daarnaast levert ook de Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba, een samenwerkingsverband tussen de drie landen van het Koninkrijk, een belangrijke bijdrage aan de bestrijding van drugs- en mensensmokkel. Ten slotte biedt de Koninklijke Marechaussee in de Antillen ondersteuning bij de grensbewaking.

13

Kunnen de kwetsbaarheden die samenhangen met de kleinschaligheid volgens u in de toekomst nog duidelijker naar voren komen? Zo ja, op welke wijze?

Ja, de toekomstige landen Sint Maarten en Curaçao zijn kleiner dan het huidige land Nederlandse Antillen. De kwetsbaarheden die samenhangen met kleinschaligheid, zoals reeds benoemd in de brief van 23 februari jl.,

zullen dan ook in de toekomst nog naar voren kunnen komen. Het verdwijnen van de dubbele bestuurslaag heeft zijn voordelen, maar daarmee verdwijnt ook een toezichtsmechanisme op de eilanden. De schaalverkleining en het verdwijnen van de dubbele bestuurslaag zijn redenen geweest om afspraken te maken over het verder verstevigen van de «checks en balances». De basis hiervoor is gelegd in de Slotverklaring van 2 november 2006 (TK 30 800 IV, 9).

14

Biedt u ondersteuning bij het wegnemen van knelpunten ten aanzien van het relatief geringe aantal hooggeschoolden? Geldt het relatief kleine aanbod van hooggeschoolde werknemers voor alle eilanden in dezelfde mate? Op welke manier gaan de bestuurders van St. Maarten en Curaçao er zorg voor dragen dat er in de toekomst wel voldoende aanbod is van hooggeschoolde werknemers? Op welke manier gaat u er zorg voor dragen dat er in de toekomst wel voldoende aanbod is van hooggeschoolde werknemers op de BES-eilanden?

Mijn inzet op het gebied van scholing krijgt vorm in het Onderwijs en Jongeren Samenwerkingsprogramma (OJSP). Dit programma richt zich op de verbetering van het onderwijs in het algemeen, en met name op het funderend (ofwel primair) onderwijs en het (voorbereidend) beroepsonderwijs. Hoewel het programma niet specifiek gericht is op het wegnemen van knelpunten ten aanzien van het relatief geringe aantal hooggeschoolden, verwacht ik wel dat de investeringen in de kwaliteit van het funderend onderwijs (FO) op termijn een positief effect hebben op het aantal hooggeschoolden, aangezien de doorstroom van leerlingen vanuit het FO naar de HAVO en het VWO en later naar het HBO en het WO naar verwachting zal toenemen. Daarnaast zijn er in de Sociaal Economische Initiatieven (SEI's) van diverse eilanden projecten opgenomen die een bijdrage leveren aan de bevordering van de terugkeer naar en/of het behoud van hooggeschoolden op de eilanden.

De mate waarin het kleine aanbod zich manifesteert is per eiland en per beleidsterrein verschillend. Ik heb echter geen inzicht in de precieze omvang van dit probleem. Mijn inschatting is dat Curaçao het minst geconfronteerd wordt met een te laag aanbod van hooggeschoolde werknemers, aangezien de ambtelijke diensten van het Land Nederlandse Antillen, maar ook de advocatuur en de financiële en trust-sector vooral op Curaçao geconcentreerd zijn. Mijn inschatting is dat hier eerder sprake zal zijn van een overschot aan hooggeschoolde werknemers in het overheidsapparaat aangezien hier twee bestuurslagen en daarmee ook twee ambtelijke organisaties in elkaar geschoven zullen worden.

Het is de verantwoordelijkheid van de bestuurscolleges van Sint Maarten en Curaçao om er zorg voor te dragen dat er in de toekomst wel voldoende aanbod is van hooggeschoolde werknemers. Mijn verantwoordelijkheid beperkt zich tot de onderwerpen die in het OJSP en de SEI's benoemd zijn en waarop in de eerste alinea wordt ingegaan.

Het hebben van voldoende aanbod van hooggeschoolde werknemers op Bonaire, Sint Eustatius en Saba is van vele factoren afhankelijk. Ten eerste is het van belang dat de kwaliteit van het onderwijs op peil is. Zoals voor alle andere beleidsterreinen geldt ook voor onderwijs dat de minister van OCW vanaf de transitiedatum verantwoordelijk is voor de kwaliteit van het onderwijs op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Afstemming tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt is onderdeel van het beleid van de minister van OCW. In aanloop naar de transitiedatum zijn vanuit Hoofdstuk IV extra middelen uitgetrokken om de kwaliteit van het onderwijs op de 3 eilanden te verbeteren. Hiertoe heeft de minister van OCW een verbeterplan opgesteld. Met mijn brief van 17 maart jl. heb ik u, mede namens de minister van OCW, geïnformeerd over de inhoud van dit verbeterplan. Ten tweede is de toegang tot hoger (beroeps)onderwijs op het eigen eiland of in de

regio (bijvoorbeeld tot de universiteit van de Nederlandse Antillen (UNA) en tot de St. Martin University) één van de cruciale factoren. Op dit moment is er alleen op Bonaire een beperkt aanbod van hoger (beroeps-) onderwijs in de vorm van een dependance van de lerarenopleiding van de UNA.

Ten derde zijn er drempels die de terugkeer belemmeren van hooggeschoolde werknemers naar hun geboorte-eiland, nadat zij hun hogere (beroeps)opleiding elders hebben afgerond. Ik zal deze onderwerpen met de eilandbesturen bespreken.

Ten slotte blijven de initiatieven op basis van het Samenwerkingsprotocol van de ministers van onderwijs van de Nederlandse Antillen, Aruba en Nederland die gericht zijn op de aansluiting tussen het voortgezet onderwijs op de eilanden en het hoger onderwijs in Nederland ook in de toekomst aandacht hebben. De Minister van OCW heeft in een recente brief aan zijn ambtgenoot op de Nederlandse Antillen aangegeven dat hij van mening is dat de keuze van aanstaande studenten voor hun toekomstige opleiding voor een belangrijk deel zou moeten worden ingegeven vanuit het oogpunt van kwaliteit. Het is daarom van belang dat de UNA opleidingen aanbiedt die van goede kwaliteit zijn. Nederland zou kunnen helpen om in Nederland bestaande structuren voor kwaliteitsgarantie, zoals het accrediteren van opleidingen, ook formeel te ontsluiten voor de Antillen. Hij heeft voorgesteld dat de aanpak daarvan wordt meegenomen bij de opstelling van het nieuwe protocol dat toeziet op de samenwerking van de ministers van Onderwijs van de landen in het Koninkrijk.

15

Welke rol vervult u om bestuurders op de Nederlandse Antillen en Aruba ertoe te bewegen strenger op te treden in zaken waarin belangenverstrengeling of gebrek aan transparantie twijfels doen rijzen over integriteit van het overheidsbestuur?

De verbetering van de kwaliteit van het bestuur en de aanpak van corruptie zijn prioriteiten in mijn beleid. Ik bewandel hiervoor drie wegen:

1. Ik stel eisen in het staatskundig proces. In dat kader dienen de eilanden een code corporate governance voor overheidsbedrijven en deelnemingen op te stellen en deze te implementeren. In deze code wordt onder meer geregeld hoe omgegaan moet worden met benoemingen van overheidscommissarissen. Ook wordt er nu toezicht gehouden op verschillende taken. Zo houdt het CFT toezicht op de begrotingsopstelling, uitvoering en verantwoording van de eilanden.
2. Ik bied ondersteuning.
3. Ik spreek bestuurders aan op hun verantwoordelijkheden en zonodig informeer ik het openbaar ministerie ter plaatse.

Indien deze drie stappen niet voldoende zijn, dan is er ook nog de mogelijkheid om integriteit van het overheidsbestuur in de Rijksministerraad ter sprake te brengen.

16

Kan, afgezien van de genoemde voorbeelden, volledig worden aangegeven op welke «diverse onderzoeken en zaken» wordt gedoeld die de genoemde kwetsbaarheden bevestigen? Kan ook per geval worden aangegeven welke strafrechtelijke stappen zijn gezet en tot welke strafrechtelijke uitspraken deze hebben geleid?

De genoemde voorbeelden zijn slechts bedoeld ter illustratie van de genoemde kwetsbaarheden. Het uitvoeren van strafrechtelijke onderzoeken valt onder de verantwoordelijkheid van het Antilliaanse Openbaar Ministerie. Daarom beschik ik niet over een volledig overzicht. Deze voorbeelden maar ook zaken waarin sprake is van (de schijn van) belangen-

verstrengeling of gebrek aan transparantie bevestigen het beeld dat bijvoorbeeld wordt geschetst in het WODC rapport over de «georganiseerde criminaliteit en rechtshandhaving op St. Maarten».

17

Kan eveneens worden aangegeven welke «zaken waarin (de schijn van) belangenverstrengeling of gebrek aan transparantie» twijfels doen rijzen over de integriteit van het overheidsbestuur er waren gedurende de afgelopen vijf jaar? Welke maatregelen zijn daartegen getroffen?

Zie het antwoord op vraag 16.

18

Hoe wordt in kwantitatieve zin beoordeeld of, en in welke mate de in het staatskundig proces gemaakte afspraken om een «voldoende niveau van deugdelijk bestuur, rechtszekerheid en verwezenlijking van de mensenrechten te waarborgen» ook zijn gerealiseerd?

In de Slotverklaring van de Start-Ronde Tafel Conferentie d.d. 26 november 2005 (TK 30 300 IV, 21) is afgesproken dat de constituties, organieke wetten en het overheidsapparaat van de nieuwe landen aan een aantal criteria moeten voldoen. Deze criteria zijn in de Slotverklaring van 2 november 2006 bestuurlijk vastgelegd. Bij de Start-RTC werd tevens afgesproken dat ook de uitvoering aan de criteria moet voldoen. Ik heb u reeds aangegeven dat ik de gemaakte afspraken op dit punt zeer serieus neem.

Tijdens de RTC van 15 december 2008 (TK 31 568, 14) zijn afspraken gemaakt over de toetsing van de uitvoering ter voorbereiding op de Slot-RTC. Overigens zal de Slot-RTC aan het einde van de implementatiefase worden georganiseerd. Afgesproken is dat het presidium van de voorbereidingscommissie-RTC aangevuld met een aantal extra leden zal beoordelen en adviseren in hoeverre de (voorbereiding van de) implementatie van de nieuw te vormen Landen voldoet aan de overeengekomen criteria. De Slot-RTC zal uiteindelijk zal op basis van de toetsing een uitspraak gedaan moeten worden of er voldoende vertrouwen is dat de beoogde nieuwe landen Curaçao en Sint Maarten vanaf dag één van de nieuwe status in staat zullen zijn om daadwerkelijk als Land te kunnen functioneren.

Door deze gemengde ambtelijke commissie wordt thans een plan van aanpak opgesteld voor de toetsing, ik verwacht dat hierover voor de zomer bestuurlijk besloten kan worden. Door de RTC is de mogelijkheid geboden om specifieke deskundigheid in te zetten voor de toetsing van het overheidsapparaat aan de vastgestelde criteria. Ik kan vooralsnog niet overzien welke deskundigen de gemengde commissie uiteindelijk zal inzetten, dat zal moeten blijken uit het plan van aanpak.

Ik ga er vanuit dat de toetsing zal plaatsvinden in fasen, waarbij eerst plannen worden beoordeeld en uiteindelijk ook de feitelijk organisaties worden beoordeeld. Door de RTC is de mogelijkheid gegeven aan het presidium van de Voorbereidingscommissie-RTC om periodiek te rapporteren over de voortgang van de toetsing. Ik hecht aan een periodieke rapportage om bijtijds ontwikkelingen te kunnen bijsturen of versnellen. Ik zal u in ieder geval periodiek informeren over de voortgang van de toetsing in mijn reguliere driemaandelijks voortgangsrapportage over het staatskundige proces.

19

Kunt u een overzicht geven waaruit duidelijk wordt dat er sprake is van een toenemend zelfreinigend vermogen?

In mijn brief over de staat van het bestuur constateer ik dat er sprake is van zelfreinigend vermogen omdat bestuurlijke corruptiezaken zijn onderzocht, voor de rechter zijn gebracht en tot uitspraken hebben geleid. Op basis van de mij ter beschikking staande gegevens kan ik niet concluderen of er sprake is van een toe- of afname van dit zelfreinigende vermogen. Wel stel ik vast dat er een forse ondersteuning van Nederland is om dit te realiseren. Dit geschiedt in de vorm van het ter beschikking stellen van rechters en Officieren van Justitie, personeel van de Koninklijke Marechaussee en rechercheurs voor het Recherche Samenwerkingsteam (RST).

20

Hoeveel bedroeg de personele samenwerking (technische bijstand) in 2008 en is er sprake van een toename ten opzichte van 2007?

In 2007 waren er in totaal 86 technische bijstanders op de Nederlandse Antillen en Aruba, in 2008 waren dit er 88. Er is dus sprake van een hele lichte toename.

21

Hoe wordt de toetsing van de Ronde Tafel Conferentie georganiseerd?

Zie antwoord bij vraag 18.

22

Welke periode omvat de periodieke audit?

Zie antwoord bij vraag 18.

23

Op welke wijze denkt u te kunnen evalueren of de nieuwe landen niet alleen «op papier» functioneren, maar ook in de praktijk?

Zie antwoord bij vraag 18.

24

Op welke wijze denkt u de opbouw van de overheidsorganisaties periodiek te kunnen evalueren?

Zie antwoord bij vraag 18.

25

Deskundigen op welk terrein denkt u te gaan betrekken bij de periodieke audits?

Zie antwoord bij vraag 18.

26

Kan preciezer worden aangegeven welke «sterke verbeteringen bij de politie noodzakelijk zijn»? Hoe wordt de realisering daarvan gemeten om toetsing door de RTC mogelijk te maken?

Inmiddels is gebleken dat eerst aan een aantal randvoorwaarden moet worden voldaan om de daadwerkelijke verbetering van de politieorganisaties in gang te zetten.

Daartoe zal een P&O taskforce worden ingericht die onder andere het ordenen, schonen en aanvullen van de reeds aanwezige personeelsdossiers tot taak heeft. Ook zal deze taskforce ten behoeve van de komende doorontwikkeling de formele uitgangspositie van de medewerkers bepalen en zonodig bezwaarprocedures in dit kader afhandelen.

Een andere randvoorwaarde is het realiseren van een financiële boedel-scheiding en het inzichtelijk maken van de financiële kaders. Vervolgens zullen de toekomstige begrotingen van de verschillende korpsen worden opgesteld met de huidige financiële middelen als uitgangspunt.

In de komende maanden zullen inrichtings- en implementatieplannen worden opgesteld voor de toekomstige korpsen en de gemeenschappelijke voorziening.

De realisering van de sterke verbeteringen bij de politie zullen zijn af te leiden uit de mate waarin de inrichtings- en implementatieplannen worden uitgevoerd.

In de Slotverklaring van 2 november 2006 is afgesproken dat Nederland, het Land Nederlandse Antillen, Curaçao en Sint Maarten gezamenlijk zullen vaststellen waaraan de korpsen minimaal moeten voldoen voordat de nieuwe structuur in werking is getreden. Nu een P&O-taskforce van start gaat en als de inrichtings- en implementatieplannen worden opgesteld kan aan de hand daarvan worden bepaald wat het minimale niveau is.

Door Nederland wordt een aanzienlijke bijdrage geleverd in het tot stand brengen van de nieuwe korpsen voor de BES, Curaçao en Sint Maarten. Zowel in de P&O-taskforce als een op te starten kwaliteitstraject zullen Nederlandse politiefunctionarissen samen met hun Antilliaanse collega's werken aan de overgang van de bestaande organisaties naar het nieuwe bestel.

27

Welke concrete stappen zijn sinds 1999 gezet om uitvoering te geven aan het rapport Konfiansa in het land Nederlandse Antillen en op de afzonderlijke eilanden?

Goed bestuur en integriteit zijn zaken die niet van de ene op de andere dag door te voeren zijn. Om het ambtenarenapparaat, de bestuurders en de politieke partijen bewust te maken van de noodzakelijkheid van goed bestuur en integriteit, was een cultuuromslag noodzakelijk. De afgelopen tien jaar is er al veel verbetering opgetreden op dit gebied. De aanbevelingen van het rapport Konfiansa hebben ook hun weerslag gekregen in de criteria waaraan de nieuwe landen moeten voldoen. De staatkundige veranderingen dwingen Curaçao en Sint Maarten om meer werk te maken van de noodzakelijke maatregelen om de integriteit van het bestuur en het ambtelijk apparaat te verbeteren. Bij de toetsing van de overheidsapparaten zal duidelijk worden of Curaçao en Sint Maarten aan de gestelde criteria voldoen.

28

Waarom duurt het zo lang om het rapport Konfiansa uit 1999 te realiseren en wat is de huidige stand van zaken?

Zie het antwoord op vraag 27.

29

Aan welke criteria zullen de periodieke audits voldoen en in welke frequentie worden zij gehouden?

Zie antwoord bij vraag 18.

30

Hoe lang blijven de programma's Plan Veiligheid Nederlandse Antillen (PVNA) en Institutionele Versterking en Bestuurskracht (IVB) van kracht?

De financiering van het samenwerkingsprogramma PVNA loopt tot eind 2009, de daadwerkelijke uitvoering zal daarna nog enkele jaren doorlopen. Het samenwerkingsprogramma IVB zal lopen tot en met 2012.

31

Wanneer verwacht u dat de achterstand bij het opstellen van jaarrekeningen zal zijn weggewerkt?

Het Land en de BES zijn momenteel bezig met het opstellen van de jaarrekening over 2008. Curaçao moet de jaarrekeningen over 2006, 2007 en 2008 nog opstellen. Sint Maarten heeft de jaarrekening over 2006 in concept gereed en denkt de concept-jaarrekening over 2007 op zeer korte termijn af te kunnen ronden.

32

Kunt u een schatting geven wanneer de achterstand van inning van de belastingen zal zijn weggewerkt voor het Land en voor Curaçao? Voor welk bedrag is er achterstand en om hoeveel jaar gaat het hierbij? Op welke wijze gelden deze problemen voor de BES-eilanden?

De uitvoering van de belastingwetten, de heffing, controle en inning is een verantwoordelijkheid van de Minister van Financiën Nederlandse Antillen voor zoverre het Landsbelastingen betreft en van de respectieve eilandgebieden voor zover het lokale belastingen betreft. De stand van zaken betreffende mogelijke achterstanden is mij niet bekend. In het kader van de beoordeling van de verschillende begrotingen door het College van Financieel Toezicht zijn de betrokken financiële directies en afdelingen zich wel bewust van het belang van actualisering van de belastingheffing en inning.

Wel kan ik u mededelen, dat onder verantwoordelijkheid van de Minister van Financiën van de Nederlandse Antillen recentelijk een project is gestart om de «voorraden» achterstallig werk die zijn ontstaan op de BES-eilandgebieden te analyseren en met inzet van door de Nederlandse Belastingdienst te leveren technische bijstand weg te werken. Deze bijstand vindt plaats in het licht van de overname van de belastingtaken op de BES door Nederland.

33

Op welke wijze biedt de Koninklijke Marechaussee ondersteuning bij de grensbewakingstaken op de luchthavens en aan de politie?

In 2008 is tijdens de ministeriële stuurgroep Plan Veiligheid Nederlandse Antillen afgesproken dat de 43 fte. van de Koninklijke Marechaussee (KMar) in 2009 en 2010 zullen worden ingezet voor diverse taken in de Nederlandse Antillen. De KMar biedt ondersteuning bij de bestrijding van gewelddadige roofovervallen op Curaçao en St. Maarten bij de uitvoering van de basispolitiezorg Bonaire, Saba en St. Eustatius. Daarnaast versterkt de KMar de immigratie- en vreemdelingendienst op St. Maarten, Bonaire, Saba en St. Eustatius alsmede het Gemeenschappelijk Grenscontroleteam te Curaçao. Hierbij dient te worden vermeld dat sprake is van een flexibel inzetbare pool van personeel die inzetbaar is voor verschillende taken en daartoe ook over de bevoegdheden beschikt. Deze inzet geschiedt in overleg tussen Nederland en de Nederlandse Antillen.

34

Op welke wijze is momenteel in wetgeving vastgelegd hoe de ondersteuning van de rechterlijke macht op de Antillen en Aruba in de toekomst voortgezet zal worden?

Ten aanzien van de rechterlijke macht voorzien de in voorbereiding zijnde consensus Rijkswetten Gemeenschappelijk Hof en Openbaar Ministerie in een nauwe samenwerking. De vier (Gemeenschappelijk Hof) respectievelijk drie (Openbaar Ministerie) ministers van Justitie zijn samen politiek verantwoordelijk voor de rechtspleging. Dit is een van de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Slotverklaring en de daaruit voortvloeiende wetgeving.

Met betrekking tot de ondersteuning van de rechterlijke macht is geen wettelijke regeling voorzien.

In mijn brief van 23 februari jl. spreek ik over uitzending van leden van de rechterlijke macht door Nederland. De term uitzending kan wellicht een misverstand oproepen. Ik meen er daarom goed aan te doen hieronder de procedure weer te geven. Het streven van de rechterlijke macht in de Nederlandse Antillen en Aruba – nu en in de toekomst – is er op gericht meer leden van de rechterlijke macht te selecteren uit de Antilliaanse en Arubaanse gemeenschap. Evenals thans kan ook na de staatkundige hervorming een beroep worden gedaan op leden van de Nederlandse rechterlijke macht.

Indien bij het Gemeenschappelijk Hof of de Openbaar Ministeries van de Nederlandse Antillen of van Aruba behoefte bestaat aan instroom van leden bij het Hof resp. het Openbaar Ministerie aldaar verzoekt men in de praktijk de Raad voor de rechtspraak, een Gerechtsbestuur of het College van Procureurs-generaal of zij eventueel geschikte kandidaten voor een functie kunnen aandragen. Indien deze leden van de rechterlijke macht in Nederland een (tijdelijke) functie op de Antillen ambiëren en er overeenstemming komt tussen hen en het Gemeenschappelijk Hof of het Openbaar Ministerie van de Nederlandse Antillen of van Aruba, kan betreffende persoon het bevoegd gezag (het College van Procureurs-generaal of het Gerechtsbestuur) verzoeken hem onbetaald verlof te verlenen.

In het geval van benoeming van een rechter zendt het Hof, de procureurs-generaal daaronder begrepen, een bij volstreekte meerderheid van stemmen opgemaakte aanbevelingslijst, inzake (een of meerdere) benoeming (en) via de Ministeriële Samenwerkingsraad naar de Gouverneurs van Aruba en de Antillen. Deze bieden na instemming van deze raad de aanbeveling aan de Koning aan. Vervolgens wordt men bij Koninklijk Besluit bij het Gemeenschappelijk Hof benoemd tot rechter. Officieren van Justitie worden, na bovengenoemde overeenstemming, middels een landsbesluit benoemd tot lid van het Openbaar Ministerie van Aruba of de Nederlandse Antillen.

Het salaris van de rechters en officieren van justitie wordt betaald door het land waarvoor men gaat werken. Vanuit hoofdstuk IV van de Rijksbegroting wordt het verschil tussen het Nederlandse en Antilliaanse salaris gefinancierd alsmede de kosten die samenhangen met de uitzending. De praktische zaken rondom de uitzending worden eveneens door mijn ministerie geregeld.

35

Welke financiële systemen zijn er gerealiseerd op de BES-eilanden?

Vorig jaar is het financieel pakket Key2Financiën van Centric aangeschaft en geïnstalleerd op alledrie de BES-eilanden. De administraties zijn op de BES op een identieke manier ingericht. Momenteel wordt nog gewerkt aan het volledig operationeel maken van de systemen, waarbij het doel is de administraties en de jaarrekeningen over 2009 volledig via dit systeem te laten verlopen. Daarnaast is op de BES vorig jaar het geïntegreerd middelenbeheer ingevoerd, waarbij de BES hun uitgaven en ontvangsten via een rekening courant bij het College financieel toezicht laten verlopen.

Hoeveel financiële medewerkers op de BES-eilanden hebben een nieuwe opleiding gevolgd?

In het cursusjaar 2007–2008 en het cursusjaar 2008–2009 hebben alle hoofden en waarnemend hoofden van de afdelingen financiën alsmede 27 medewerkers van de afdelingen financiën in beide jaren een cursus gevolgd. De opleidingen voor het cursusjaar 2008–2009 worden momenteel uitgevoerd. De Bestuursacademie Nederland verzorgt deze opleidingen, waarvan de inhoud in goed overleg met het Cft is samengesteld. In totaal dus 33 mensen van de afdelingen financiën. Daarnaast worden in 2008–2009 kortere financiële cursussen gegeven voor alle andere afdelings- en diensthoofden van de BES (ca 20–25 personen per eiland) en voor de bestuurscolleges en eilandsraden (inclusief gezaghebbers en eilandsecretarissen in totaal 24 personen). In totaal volgen dus tussen de 91 en 106 personen een financiële cursus bij de Bestuursacademie.

In welke mate hebben de samenwerkingsprogramma's op Aruba tot nu toe bijgedragen aan een duurzame verbetering van de organisaties van de politie, het Gemeenschappelijke Hof van Justitie, het Openbaar Ministerie, het gevangeniswezen en de vreemdelingenketen?

De verbetering van de in de vraag genoemde organisaties is onderdeel van de meerjarenprogramma's Kwaliteit van Bestuur en van de programma's op het gebied van de rechtshandhaving. Het Fondo Desaroyo Aruba (FDA) heeft op basis van deze programma's diverse projecten gefinancierd.

Zo heeft het Korps Politie Aruba (KPA) het ACTPOL-bedrijfsprocessensysteem ingevoerd en het samenwerkingsprogramma met de regio politie Amsterdam-Amstelland afgerond. Tevens zijn verschillende cursussen financieel rechercheren georganiseerd.

Het gebouw van de Veiligheids Dienst Aruba is uitgebreid en gerenoveerd. Het KPA is bezig met de invoering van een nieuw database systeem. Geïnvesteed is in de kwaliteit van het personeel door trainingen, opleidingen en stages. Tevens is een project afgerond dat tot doel had de interceptiemogelijkheden van het KPA en het RST uit te bereiden. Bij het Openbaar Ministerie (OM) heeft een cursus financieel rechercheren plaatsgevonden. Ook het OM heeft gewerkt aan de kwaliteitsverbetering van het personeel door stages en uitwisselingen. Het personeel van het OM beschikt thans over een voldoende aantal handboeken en naslagwerken dat hen in de uitoefening van de functie ondersteunt.

De douane is ver gevorderd met de aanschaf van twee nieuwe bagagescans. Er is een containerscan aangeschaft. In Nederland is een speurhond gekocht, die momenteel wordt getraind en nog deze zomer zijn werk zal gaan verrichten. Daarnaast is er een nieuw softwareprogramma aangeschaft om zo de informatievoorziening te verbeteren.

De bouw en verbouwing en de inrichting van het Korrektie Instituut Aruba (KIA) is afgerond. De bewaarders zijn opgeleid en kunnen zich verder bekwamen door de invoering van een studieregeling. Momenteel zet het KIA een opleidingcentrum op.

Naast bovengenoemde projecten zijn er nog diverse projecten die voor financiering ter beoordeling zijn ingediend bij FDA en projecten die zich in een dusdanig vroeg uitvoeringsstadium bevinden, dat het niet mogelijk is een uitspraak te doen over de duurzaamheid van deze projecten.

38

Op welke wijze en met welke frequentie rapporteren de door Nederland uitgezonden ambtenaren aan u over de ondersteuning van de gezaghebbers tijdens het transitieproces?

Het project «ondersteuning van de gezaghebbers» wordt uitgevoerd door het Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen (KABGNA). Er is in het kader van dit project afgesproken dat er halfjaarlijkse gesprekken plaatsvinden tussen BZK en het KABGNA. Deze terugkoppeling vindt in de praktijk vaker plaats. Zo is er regelmatig contact tussen BZK en KAGNA over de voortgang van het project. Voorts rapporteren de technische bijstanders (TB-ers) en hun respectievelijke gezaghebbers, met een halfjaarlijkse frequentie aan het KABGNA. Daarin geven zij aan wat hun activiteiten en resultaten zijn binnen het kader van hun Terms of Reference (ToR).

39

Hoe bent u tot de conclusie gekomen dat de berichten over de inzet van de door Nederland uitgezonden ambtenaren als positief gezien moeten worden?

Uit de mondelinge en schriftelijke rapportage(s) blijkt dat de inzet van de TB-ers zeker voldoet aan een behoefte bij de (Kabinetten van de) gezaghebbers. Zonder uitzondering kampen de Kabinetten met een zeer beperkte institutionele en personele capaciteit. Voor de invulling van de functies is eveneens geworven in de Nederlandse Antillen. Het aanbod van de gevraagde deskundigheid was (en is) vrijwel nihil, waardoor er uitsluitend TB-ers uit Nederland zijn aangetrokken. Uit de gesprekken met de gezaghebbers en het Kabinet van de Gouverneur is gebleken dat de gezaghebbers de institutionele versterking van de resp. kabinetten als zeer positief ervaren. Specifiek doel van de inzet is de toezichhoudende rol van de gezaghebbers ten tijde van het transitieproces te consolideren, dan wel te versterken.

40

In welke gevallen heeft u aanleiding gezien om lokale bestuurders op hun verantwoordelijkheden aan te spreken?

Indien er sprake is van een schijn van belangenversterving bij lokale bestuurders, betreft dit veelal autonome aangelegenheden van de landen of eilanden. Het is dan ook primair aan de lokale democratie om hier iets van te vinden. Binnen het Koninkrijk mag de kleinschaligheid echter geen excuus zijn voor corruptie of gebrek aan transparantie in het bestuur. Afhankelijk van de kwestie spreek ik lokale bestuurders op hun verantwoordelijkheden aan. Gevallen waarin ik lokale bestuurders heb aangesproken op hun verantwoordelijkheid zijn bijvoorbeeld de veroordeling van de politiecommissaris op St. Maarten en de voorgenomen verhoging van pensioenen van bestuurders op Curaçao.

41

Kan een overzicht worden gegeven van de door het Recherche Samenwerkingsteam (RST) en de kustwacht opgespoorde strafbare feiten van drugssmokkel, mensensmokkel en wapensmokkel gedurende de afgelopen vijf jaar, de daarop gevolgde strafrechtelijke vervolging en de rechterlijke uitspraken daarover?

De Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba en het RST rapporteren jaarlijks over hun resultaten op het gebied van opsporing, waaronder drugsbestrijding en illegale immigratie. Het Jaarverslag van de Kustwacht wordt toegezonden aan uw Kamer (zie o.m. het Jaarverslag

van de Kustwacht er 2007, 31 200 X, 47). Ik beschik echter niet over de resultaten van het vervolgtraject, namelijk de strafrechtelijke vervolging van strafbare feiten zoals drugsmokkel, mensensmokkel en wapensmokkel en de rechterlijke uitspraken. Die zijn een verantwoordelijkheid van respectievelijk het Antilliaanse en Arubaanse Openbaar Ministerie en van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie.

42

Op welke gebieden ziet u nog mogelijkheden om de samenwerking te verankeren in rijkswetten en bent u hierover al in gesprek met de bestuurders van de eilanden?

Als gesproken wordt over samenwerking binnen het Koninkrijk gaat het meestal over samenwerking op het terrein van landsaangelegenheden. De landen kunnen op die gebieden onderlinge regelingen treffen. In onderling overleg kan worden bepaald dat zodanige regeling bij (consensus) rijkswet of algemene maatregel van rijksbestuur wordt vastgesteld (art. 38, lid 2, Statuut). De (nieuwe) landen moeten derhalve instemmen met het verankeren van samenwerking in rijkswetten.

In de Slotverklaring van november 2006 zijn de (nieuwe) landen overeengekomen bepaalde landsaangelegenheden bij consensusrijkswet te regelen. De Curaçaose eilandsraad heeft op 6 juli 2007 onder meer besloten dat – gezien het verzet op Curaçao tegen de Slotverklaring – het aantal consensusrijkswetten moet worden beperkt (zie bijlage). Vervolgens is met Nederland in het Toetredingsakkoord van 6 juli 2007 afgesproken dat dit besluit wordt betrokken bij de werkzaamheden van de ambtelijke projectgroepen. In de PRRC heeft de delegatie van Curaçao hier – volgens mij – diverse keren op gewezen.

Ik verwacht dat ook Sint Maarten niet bereid is, naast de consensusrijkswetten zoals bedoeld in de Slotverklaring, nog meer landsaangelegenheden bij consensusrijkswet te regelen.

Momenteel zijn 5 consensusrijkswetten in voorbereiding. Hierin worden afspraken gemaakt ten aanzien van het gemeenschappelijk hof, het openbaar ministerie, de politie, de raad voor de rechtshandhaving en het financieel toezicht. Vijf jaar na inwerkingtreding zullen deze consensusrijkswetten worden geëvalueerd. Aan de hand van de uitkomsten van deze evaluaties kan bezien worden of er ten aanzien van meer terreinen afspraken benodigd zijn. Overigens is de samenwerking binnen het Koninkrijk in het kader van de Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba is al verankerd in een rijkswet.

43

Wanneer komt er een evaluatie van de inzet en ondersteuning van gezaghebbers door Nederlandse ambtenaren?

De eerste evaluatie is onlangs uitgevoerd. Ik verwacht deze maand de rapportage van deze evaluatie te ontvangen. Aangezien niet alle TB-ers op eenzelfde tijdstip zijn begonnen met hun werkzaamheden (de meest recente voor Sint Maarten is pas in november jl. gestart), is de rapportage nu pas verschenen. De rapportage is ook afgestemd met de TB-ers en de Gezaghebbers.

44

Hoe is de overdracht van kennis van Nederlandse ambtenaren op lokale werknemers georganiseerd?

De overdracht van kennis is een integraal onderdeel van de projecten waar Nederlandse ambtenaren aan deelnemen.

45

In welke gevallen was sprake van «kennis krijgen van vermeende strafbare feiten»? Wat is daarmee gebeurd door het Openbaar Ministerie ter plaatste?

In 2007 heb ik het «Zwartboek Bonaire» doorgestuurd naar de procureur-generaal van de Nederlandse Antillen. Ook heb ik in 2008 de initiatiefnota van het lid Brinkman «De Antillen-Maffia binnen het Koninkrijk?» doorgezonden naar het Antilliaanse Openbaar Ministerie. Recentelijk ontving ik een dossier van de Movimentu Kontra Korupshon over corruptie in de Bon Futuro gevangenis te Curaçao. Ook dit dossier heb ik overgedragen aan de procureur-generaal van de Nederlandse Antillen.

De beslissing tot het instellen tot een onderzoek en zonodig vervolging betreft een autonome Antilliaanse aangelegenheid. Ik heb daarom geen zicht op het vervolg van beide zaken.

46

Hoe vaak heeft u in deze kabinetsperiode vermeende strafbare feiten gemeld aan het Openbaar Ministerie en welke resultaten kunt u daarover melden?

Zie het antwoord op vraag 45.